



Voortgangsnotitie

Vergadering: Forum Standaardisatie woensdag 2 oktober 2024

Agendapunt: 5

Documentnummer: FS-20241002.5a-correctie

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Bureau Forum Standaardisatie

Bijlagen: n.v.t.

Rechten: [CC0 publieke domeinverklaring](#)

Correcties op 3 oktober 2024 doorgevoerd naar aanleiding van de Forumvergadering op 2 oktober 2024: in Ad B. Forum Standaardisatie en Cloud 'is 25 september' wordt 'wordt 25 oktober'.

Samenvatting

Ter kennisname

- A. Internationaal
- B. Forum Standaardisatie en Cloud
- C. Actualisatie Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus
- D. Review architectuurdocumentatie Digitale Overheid MIDO (Domein Toegang en Domein Infrastructuur)
- E. Communicatie
- F. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen
- G. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

Ter kennisname

Ad A. Internationaal

[Geen bijlage]

Op 12 september vond de 41^e Multi-Stakeholder Platform voor ICT Standaardisatie (MSP) plaats in Brussel. In detail kwam de opmaak van het Rolling Plan ICT 2025 ter sprake. De invoer van lidstaten sluit 20 september, zodat het redigeerteam kan afronden. Definitieve publicatie wordt verwacht in maart 2025. Ter discussie was onder andere de standaardisatie behoefte voor de eIDAS 2.0 Regulering, de CRA-implementatie en de AI Act voor Smart cities

en Digital Twins. De vele verordeningen vragen om extra standaardisatie experts. Om deze aan te trekken investeert Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (DG CONNECT) in opleidingen, subsidieregelingen en trainingen (via [StandICT.eu](https://standict.eu) 2026). Aanvullend is een nieuwe taskforce Research & Innovation (TFR&I) gestart met onder meer aandacht voor onderzoek plaatsen (PhD, Bachelors, fellowships etc). Forum Standaardisatie is gevraagd deel te nemen in de Foresight Committee Board (FCB). Het FCB ondersteunt de strategische doelen van StandICT.eu.

Onderzoek internationaal

ICTU presenteert een update van het onderzoek over participatie van Nederlandse organisaties in standaardisatieorganisaties. Met toelichting op het kwalitatieve deel inclusief feedback van een deel van de afgenomen interviews, en met toelichting op het kwantitatieve deel. De Sponsorgroep Internationaal van het Forum Standaardisatie heeft als klankbordgroep een sturende rol in dit onderzoek. Het onderzoek richt zich op Nederlandse vertegenwoordiging in de 11 Europese en internationale standaardisatieorganisaties (CEN, CENELEC, ETSI, ISO, IEC, ITU, 3GPP, IETF, IEEE, W3C en OASIS). Naast publieke worden ook private partijen geïnterviewd. Ook het soort en het niveau van participatie wordt in kaart gebracht. Door de omvang van het onderzoek en het zomerreces zal dit onderzoek begin 2025 afgerond zijn.

Expertsessie standaardisatie

Op 18 september praatte een aantal mensen uit het Forumnetwerk (waaronder TU/e, RDI, EZ, Oracle, BZK, NEN en GS1) met internationale standaardisatiekennis verder over het onderwerp Capaciteitsopbouw standaardisatie-experts. De volgende vragen blijven onder de aandacht: Hoe kan het gebrek aan Nederlandse experts in internationale standaardisatiegroepen worden opgelost? Hoe kunnen we meer samenwerken in Nederland om onze stem te laten horen? Hoe kunnen verbindingen gelegd worden en samenwerking georganiseerd?

Kunnen we de Cultuur en het imago van de wereld rond standaardisatie beïnvloeden? Het huidige netwerk van standaardisatie-experts is niet divers en is vergrijsd. Dat werkt drempelverhogend voor jongeren en voor een meer diverse instroom. Cultuur is moeilijk te veranderen, maar we moeten hier wel aan werken. Doel is om een concrete stap te maken. Met de matrix Communicatiemiddelen in te zetten per doelgroep maken we een eerste stap in samenwerking. De opbrengsten van de HLF-werkgroep [Education on Standardisation](#) worden hier ook opgenomen.

Ad B. Forum Standaardisatie en Cloud

In de [juni vergadering](#) van het Forum Standaardisatie is het [onderzoeksrapport](#) over Cloud gepresenteerd. Het Forum heeft een nuttige en constructieve discussie gehad over het onderzoeksrapport. Midden augustus is ook een [nieuwsbericht](#) over het onderzoeksrapport Cloud verspreid. In de zomer is de vertaling van het onderzoeksrapport naar het Engels

gestart, die naar verwachting eind september 2024 klaar zal zijn. Daarna volgt een nieuwsbericht, waarbij het onderzoek ook in de EU extra aandacht zal krijgen dankzij deze vertaling. Verder organiseert iBestuur vanuit BFS een interview over het onderzoek met onze voorzitter Larissa Zegveld en Forumlid Rudi Bekkers, als onderdeel van een special publicatie van iBestuur. Deze wordt 25 oktober gepubliceerd op de website van iBestuur.

Voorts versterkt BFS ook de banden met andere partners rondom Cloud om de kansen van standaardisatie verder in kaart te brengen. Binnen het CIO-Rijk wordt het Cloudbeleid herijkt en BFS ziet kansen om de bevindingen uit het onderzoeksrapport hierbij te betrekken. Ook met EZ wordt in gesprek gegaan om te verkennen hoe het onderzoeksrapport verder in de EU kan worden verspreid en onder de aandacht gebracht worden. Daarnaast wordt bekeken wat nodig is om de standaard zoals [HAVEN](#) te laten aanmelden; dit laatste was één van de concrete bevindingen uit het onderzoeksrapport.

Ad C. Actualisatie Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus

[Geen bijlage]

Het Bureau van het Forum Standaardisatie (BFS) actualiseert de [Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus](#). De definitieve versie van de nieuwe Handreiking is opgeleverd en wordt in het najaar gepubliceerd via de website van Forum Standaardisatie. Voor het kiezen van een betrouwbaarheidsniveau voor digitale dienstverlening heeft BFS de Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus (2016) ontwikkeld. Deze Handreiking is toe aan een nieuwe versie.

De geactualiseerde Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus is inmiddels de vijfde versie. Deze Handreiking wordt gepubliceerd als digitale publicatie via een downloadbare PDF en als HTML op de website van Forum Standaardisatie. Een bescheiden slotbijeenkomst (met overhandiging van het eerste digitale exemplaar) voor Klankbordgroep Actualisatie Handreiking vindt plaats in najaar 2024.

Ad D. Review architectuurdocumentatie Digitale Overheid MIDO (Domein Toegang en Domein Infrastructuur)

[Geen bijlage]

Het Bureau van het Forum Standaardisatie heeft reviews geleverd op de architectuuruitwerking Digitale Overheid voor Domein Toegang en op de opdrachtverstrekking voor instellen van de werkgroep Domein Infrastructuur. Voor het Domein Toegang zijn er raakvlakken met de opvolging van Authenticatie-standaarden op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van vorige generatie standaarden (SAML) naar volgende generatie standaarden OpenID.NLGov (incl. achterliggende internationale standaard OIDC). Domein Infrastructuur heeft raakvlakken met het [cloud-onderzoek](#) van het Forum met op de achtergrond het belang van digitale autonomie, zoals ook is besproken op uw Forumvergadering van 19 juni jl.

Het Bureau heeft de reviews verzorgd namens het Forum Standaardisatie op verzoek van de Architectuurraad waarin Larissa Zegveld namens het Forum Standaardisatie zitting in heeft.

De architectuuruitwerkingen vinden plaats in het kader van de '[Architectuur Digitale Overheid 2030](#)'. Dit is een document voor deels bestuurders en deels architecten. Bureau MIDO (Meerjarenprogrammering Infrastructuur Digitale Overheid) en architecten van een brede groep overheidsorganisaties concretiseren dit document per domein (Toegang, Interactie, Gegevensuitwisseling en Infrastructuur).

Ad E. Communicatie

[Geen bijlage]

CIO Dag

Op 19 juni vond de CIO Dag 2024 plaats in Amare in Den Haag. CIO Dag is een jaarlijks terugkerend evenement in het teken van ontmoeten, kennis opdoen en delen, en inspireren. Het Bureau Forum Standaardisatie was aanwezig op het Experienceplein met de eigen informatiestand. Adviseurs van het Bureau hebben demo's gegeven van producten van Forum Standaardisatie, zoals [OpenPubliceren](#), [Internet.nl](#), de [pdfchecker.nl](#), en de [Beslisboom](#). Daarnaast konden bezoekers bij de stand van Forum Standaardisatie terecht voor vragen over Mastodon Overheid, de [Mastodon-pilotomgeving voor de Nederlandse Overheid](#) op het open source, gedecentraliseerd social media platform Mastodon.

Mastodon overheid

Het Forum Standaardisatie is pilotdeelnemer van het eerste uur in de [overheidsbrede pilot Mastodon Overheid](#). Zo heeft het Bureau zich afgelopen periode ingezet voor betere communicatie over de pilot Mastodon Overheid. Mastodon is een publiek alternatief voor commerciële online sociale media platformen. Het streven van de pilot is om Mastodon Overheid aan te bieden aan alle overheidsorganisaties (en alle overheidslagen) als een generieke voorziening van de overheid.

De inzet van het Bureau bestond uit het initiëren en het opstellen van een [thema-artikel over Mastodon](#) op de website van [Digitale Overheid](#). Daarnaast heeft het Bureau aandacht gevraagd voor het eenjarig jubileum van de aanwezigheid van de Nederlandse Overheid op Mastodon via een [nieuwsbericht op Digitale Overheid](#) en via Mastodon samen met de andere pilot-deelnemers. Tot slot heeft het Bureau initiatief genomen voor een informatiestand over Mastodon Overheid op de PublicSpaces Conference (5 en 6 juni) en op CIO Dag (19 juni) en deze informatiestand bemand.

Mastodon Overheid is een eigen server van de overheid voor Mastodon (open source, gedecentraliseerd social media platform). Mastodon is een gedecentraliseerd netwerk van servers die met elkaar zijn verbonden via de achterliggende open standaard ActivityPub. ActivityPub zorgt ervoor dat iedereen kan meedoen zonder afhankelijkheid van één partij.

iBestuur jaarcongres 2024

Als partner van iBestuur Congres nam BFS op 11 september actief deel in twee sessies. Samen met BZK onder leiding van forumlid Lindy van de Westelaken [over de uitvoering van](#)

[Interoperable Europe Act](#) in Nederland. En samen met Justitie en Ordina een sessie een betere publieke dienstverlening, waarin burgers centraal staan (semantiek). Met meer dan 1000 bezoekers was het goed netwerken. Frank Leyman, Digitale Ambassadeur uit België en forumlid Geert-Jan van de Ven namen deel aan het bestuurlijk diner onder leiding van Sophie in 't Veld. Onze Rijks i-trainee Pam Graave sprak met de StasS Zsolt Szabó (BZK) over de toekomst van de digitale samenleving.

Crowdstrike

Op 19 juli had groot deel van Nederland en de wereld te maken met computerstoringen door problemen bij cyberbeveiligingsbedrijf CrowdStrike. Hierdoor vielen vitale functies in de samenleving uit. Het Bureau Forum Standaardisatie heeft naar aanleiding van deze storing een bericht (waaronder [bericht op LinkedIn](#)) geplaatst op de sociale media van Forum Standaardisatie. Deze berichten gingen over hoe het gebruik van open standaarden dergelijke incidenten met grootschalige impact op een hele samenleving kunnen verkleinen, zoals bij incidenten met een storing bij één partij die een overgrote deel van de markt bedient.

Open standaarden dragen bij aan leveranciersafhankelijkheid. Open standaarden maken decentralisatie en meer gebruik van verschillende software mogelijk. Dit verkleint de monocultuur, verhoogt de weerbaarheid en voorkomt incidenten met grootschalige impact op een hele samenleving, zoals bij incidenten (zoals Crowdstrike) met een storing bij één partij die een overgrote deel van de markt bedient.

Ad F. Mogelijke onderwerpen en presentaties voor volgende overleggen

[Geen bijlage]

Gebruikelijk geven gastsprekers en/ of Forumleden elke vergadering een presentatie. In de loop der tijd zijn meerdere onderwerpen opgetekend en geplaatst op de voorraadlijst. Hierbij vindt u een overzicht van mogelijke onderwerpen die in een presentatie kunnen worden toegelicht en nadien besproken:

- Introductie GS1 op de forumvergadering 4/12/2024
- NEN: hoe komen we tot een norm/ standaard
- SKOS en linked data: semantiek en begrippen
- FAIR Data-principes
- EML3
- Standaarden en hun beheerorganisaties (Forum Standaardisatie)
- ENSIA
- RINIS en open standaarden
- Betaalvereniging: standaardisatieradar
- AI, logaritmen en gelijke behandeling
- Self-sovereign Identity
- Peppol

- eDelivery
- ...

Ad G. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

[Geen bijlage]

[iBestuur online](#) publiceert regelmatig columns van Larissa Zegveld als algemeen directeur van Kennisnet en als voorzitter van het Forum Standaardisatie. Hieronder ziet u een overzicht van haar columns sinds haar aantreden als voorzitter (incl. podcastserie '[Over informatie gesproken](#)', i.h.b. 'Deel 3: De veranderopgave' met gespreksleiding van Larissa Zegveld).

Publicatiedatum	Titel met link
25 oktober 2024	e-zine van iBestuur
27 oktober 2023	Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur
23 juli 2022	Toepassing van IPv6 achter bij de verwachtingen
9 juni 2022	Een verdachte in een rode polo
27 april 2022	Onderwijs in digitale geletterdheid net zo essentieel als taal en rekenen
3 maart 2022	Podcast Over Informatie Gesproken deel 4: De ethische en maatschappelijke implicaties
17 februari 2022	Het kan standaard beter
10 februari 2022	De veranderopgave
20 januari 2022	API's zijn de toekomst, ook voor bestuurders!
23 december	Slagvaardig en innovatief onderwijs iBestuur
23 november	Maatschappelijke coalitie 'Over informatie gesproken'. Doe ook mee! iBestuur
4 november 2021	Coalitievorming, waarom we het samen moeten doen
20 oktober 2021	Wanneer krijgt digitaal onderwijs de veiligheid die het verdient? iBestuur
27 september 2021	Normaal onderwijs is ook digitaal iBestuur
8 september 2021	Digitale samenleving vraagt om nieuwe vaardigheden iBestuur
24 juli 2021	Zet de ramen wijd open
5 april 2021	Niet beter, maar anders
17 maart 2021	Op naar Nederland 2.0
16 maart 2021	Digitale Zaken in een nieuw kabinet
3 maart 2021	Het is tijd voor een open overheid
16 februari 2021	Gekke Henkie
4 februari 2021	Rust roest
1 februari 2021	Samen voor de CoronaMelder

Publicatiedatum	Titel met link
25 oktober 2024	e-zine van iBestuur
27 oktober 2023	Eén internet (sub)domeinnaam voor de overheid - iBestuur
15 januari 2021	CoronaMelder: goed voorbeeld doet volgen (1)
23 december 2020	Gov.nl
23 november 2020	Simpele zaken, grote gevolgen
5 oktober 2020	Shoot the moon
30 september 2020	Nooddraaiboek komt nooit te vroeg
27 juli 2020	Samen is beter
25 juni 2020	Open source by default?
8 juni 2020	Cybercrime in coronatijden
20 mei 2020	Levenslang leren
28 april 2020	Digitaal onderwijs blijft!
14 april 2020	Het juiste doen
1 april 2020	Bericht vanuit 't thuishkantoor
18 maart 2020	Niet overhaasten!
2 maart 2020	Waakzaamheid geboden
17 februari 2020	Lof der Traagheid
27 januari 2020	Precisiebombardement
13 januari 2020	Nieuw ecosysteem
16 december 2019	Is het de minister bekend...
2 december 2019	Regelgeving
11 november 2019	Bouwen mét burgers
11 oktober 2019	Een terug- en vooruitblik op toegankelijkheid
7 oktober 2019	Samen aan de slag voor een inclusieve, toegankelijke overheid
23 september 2019	Meer dan een spiegel
9 september 2019	Veilig wifi voor iedereen
24 juli 2019	Pleister op de wonde
8 juli 2019	Veilige cloud
18 juni 2019	Digiminister
3 juni 2019	Drempelvrij
20 mei 2019	Digital me
29 april 2019	Geen woorden, maar beelden
15 april 2019	@overheid.nl
25 maart 2019	Standaardisatie is een must